

музики. Наголошується на необхідності активізації інтелектуально-емоційного потенціалу в процесі навчальних занять за рахунок набуття значної кількості знань та творчої активності.

Ключові слова: інтелект, емоції, гармонія, взаємодія, вчитель музики, вокальна підготовка,

Стаття посвячена проблеме взаимодействия интеллекта и эмоций в процессе вокальной подготовки будущих учителей музыки. Проанализированы взгляды ведущих зарубежных и отечественных ученых на проблему интеллектуально-эмоционального развития, выявлено его особенности в процессе подготовки учителей музыки. Подчеркивается необходимость активизации интеллектуального и эмоционального потенциала в процессе обучения на основе приобретения знаний и творческой активности.

Ключевые слова: интеллект, эмоции, взаимодействие, гармония, учитель музыки, вокальная подготовка.

The article deals with the interaction and intellekta emotsy during vocal training future music teachers. The views of leading foreign and domestic scholars on the issue of intellectual and emotional development, it features revealed in the preparation of music teachers. Emphasizes the need to enhance the intellectual and emotional potential in the learning process based on the acquisition of knowledge and creative activity.

Key words: intellect, emotion, interaction, harmony, music teacher, and vocal training.

УДК 378:004.032.6

І.Ю. Шахіна
м. Вінниця, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ У НАВЧАННІ

Постановка проблеми. Процеси інформатизації суспільства, які відбуваються в Україні, створюють нові умови для широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та соціальних сервісів під час здійснення всіх видів і етапів навчальної діяльності в закладах освіти. Нині з'являються нові ІКТ-орієнтовані педагогічні й освітні технології та засоби навчання, які використовуються в інформаційному навчальному середовищі та мережеві сервіси, які змістовно наповнюють і процесуально підтримують процес освіти.

Аналіз попередніх досліджень. Проблемам упровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес присвячені праці В. Бикова, Р. Гуревича, М. Жалдака, Ю. Дорошенка, Ю. Запороженка, І. Захарової, М. Кадемії, І. Кухаренка, Н. Морзе, Є. Полат, І. Роберт, І. Селевка, П. Стефаненка, В. та І. Трайн'ювих, М. Шишкіної та ін. Використанням соціальних сервісів у навчальному процесі займаються такі науковці, як В. Биков, Р. Гуревич, І. Захарова, М. Кадемія, Н. Морзе, Є. Патаракін та ін.

Метою нашої статті є висвітлення використання інформаційно-комунікаційних технологій у системі освіти, їх переваги та недоліки, цілі; аналіз та характеристика соціальних сервісів, виділення їх основних можливостей у педагогічній практиці.

Виклад основного матеріалу. Головна мета освіти — формування вільної, відповідальної особистості, здібної до подальшого саморозвитку. Одним із важливих завдань, що стоять перед освітою, є оволодіння інформаційними і телекомунікаційними технологіями та соціальними сервісами для формування загальнонавчальних і загальнокультурних навиків роботи з інформацією.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) — сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збору, обробки, зберігання, розповсюдження, відображення і використання інформації на користь її користувачів [1]. Іншими словами, ІКТ складається з ІТ, а також телекомунікацій, медіатрансляцій, усіх видів аудіо і відеообробки, передачі, мережевих функцій управління і моніторингу. Вираз уперше був використаний у 1997 році в доповіді Деніса Стівенсона для уряду Великобританії, який сприяв створенню нового Національного навчального плану Великобританії в 2000 році [3].

Освітні технології є одним з головних елементів системи освіти, оскільки вони безпосередньо направлені на досягнення головних цілей: навчання і виховання. Під освітніми технологіями розуміють як реалізацію навчальних планів і навчальних програм, так і передачу студенту системи знань, а також використання методів і засобів для створення, збору, передачі, зберігання і обробки інформації в конкретній галузі. Наука накопичила величезний досвід з передавання знань від викладача до студента, створення технологій освіти і навчання, а також з побудови їх моделей. Інформаційно-комунікаційні технології здійснюють активну дію на процес навчання і виховання студентів, оскільки змінюють схему передачі знань і методи навчання. Водночас, упровадження ІКТ в систему освіти не тільки впливає на освітні технології, але і вводить у процес освіти нові. Вони пов'язані із застосуванням комп'ютерів і телекомунікацій, спеціального устаткування, програмних і апаратних засобів, систем обробки інформації, створенням нових засобів навчання і зберігання знань (електронні підручники і мультимедіа; електронні бібліотеки й архіви, глобальні і локальні освітні мережі, інформаційно-пошукові й інформаційно-довідкові системи) [6].

Учені виділяють такі переваги використання ІКТ:

- індивідуалізація навчання,
- інтенсифікація самостійної роботи студентів,
- зростання об'єму виконаних на занятті завдань,
- розширення інформаційних потоків під час використання Internet,
- підвищення мотивації і пізнавальної активності за рахунок різноманітності форм роботи,
- можливості включення ігрового моменту [2].

Використання електронних технологій у сфері освіти дозволяє значно знизити витрати на підготовку фахівців. За даними ЮНЕСКО електронне навчання одного студента приблизно втричі дешевше за навчання в системі традиційної освіти тієї ж країни. Це дозволяє зменшити навантаження на державний бюджет з одного боку, а з іншого — полегшує здобуття освіти представникам соціально незахищених верств населення, а також особам з особливими потребами. Крім того, забезпечує гнучкість електронного навчання, можливість працювати в асинхронному режимі й за різними методиками представлення навчальних матеріалів [7].

Використання ІКТ у навчально-виховному процесі дозволяє викладачам реалізувати свої педагогічні ідеї, представити їх своїм колегам і отримати відгуки, а студентам дає можливість самостійно вибирати послідовність і темп вивчення матеріалу, систему тренувальних завдань і задач, способи контролю знань. Так реалізується найважливіша вимога сучасної освіти — вироблення індивідуального стилю діяльності, культури самовизначення.

ІКТ відкривають нові варіанти навчання, вони направлені на досягнення наступних цілей:

- формування вмінь працювати з інформацією, розвиток комунікативних здібностей;
- формування особистості інформаційного суспільства;
- максимальне засвоєння навчального матеріалу;
- формування дослідницьких умінь, умінь самостійно приймати рішення.

Комп'ютер для студента виконує різноманітні функції: вчителя, робочого інструменту, об'єкту навчання, колективу співробітництва, дозвілля. Реалізується принцип адаптивності (пристосування змісту, рівня складності завдань до індивідуальних особливостей учнів), з'являється можливість корекції процесу навчання. Змінюється характер і рівень мотивації. Забезпечується зворотний зв'язок — комп'ютер дозволяє контролювати якість засвоєння матеріалу, оцінювати, діагностувати, давати рекомендації з корекції.

Використання комп'ютерів і засобів глобальних комунікацій може допомогти студентам гармонійно жити і працювати в інформаційному суспільстві, глибше і різноманітніше пізнавати навколишній світ, розвивати інтелектуальний потенціал. У зв'язку з використанням Інтернет-технологій зростає роль інтегрованих знань, використовуються традиційні методи — бесіда, розповідь, пояснення, самостійне вивчення із застосуванням показу таблиць, плакатів; використовуються нові форми організації навчальної діяльності студентів: проектні методи,

робота в групі і з партнерами, автономне навчання і т.д.

Варто виділити недоліки і проблеми:

- відсутність чітко відпрацьованих методик,
- недостатнє технічне оснащення,
- завантаженість викладачів,
- проблеми з часом в аудиторній системі.

Тому особливу роль відіграють методичні прийоми в етапах навчання: введення студентів в інтерактивне середовище, постановка проблемних ситуацій, розвиток пізнавальних інтересів, творчого мислення, ролі інтегрованих знань і медіаосвітніх умінь, усвідомлення необхідності отримання знань.

Великі можливості в навчанні відкриває Інтернет і соціальні сервіси. Це пошук конкретної інформації з відвідуванням довідкових сайтів, пошук повідомлень про проведення конкурсів, олімпіад, конференцій, тестування і т.д. Підготувати студентів до правильного, критичного сприйняття неякісної і небезпечної інформації також є завданням викладача.

Творчість — вища форма діяльності студента. Однією з форм організації занять з використанням ІКТ мають бути створення студентами власних сторінок, які можуть містити авторські розробки таблиць, схем, творчі роботи: доповіді, газети, ігри, вікторини, марафони і т.д.

Робота в Інтернеті дозволяє викладачу і студенту включитися в єдиний освітній простір.

Педагогіка мережевих спільнот² розвивається в тісному зв'язку з мережею Інтернет і безпосередньо залежить від стану і концепцій розвитку Всесвітньої Павутини. Сучасна концепція розвитку павутини отримала назву Веб 2.0.

Веб 2.0 (Web 2.0) — друге покоління мережевих сервісів, що діють в Інтернеті. На відміну від першого покоління сервісів, Веб 2.0 дозволяє користувачам працювати з сервісами спільно, обмінюватися інформацією, а також працювати з масовими публікаціями (на основі веб-додатків соціальних сервісів). Появу терміну Веб 2.0 прийнято пов'язувати зі статтею «Тім О'Рейлі — What Is Web 2.0» від 30 вересня 2005 р., вперше опублікованою російською мовою в журналі «Компьютерра» (№№ 37-38 і потім викладеною під заголовком «Що таке Веб 2.0» веб-сайтом «Компьютерра online»). У цій статті Тім О'рейлі пов'язав виникнення великої кількості сайтів, об'єднаних деякими загальними принципами, із загальною тенденцією розвитку інтернет-співтовариства, і назвав це явище Веб 2.0, на противагу «старому» Веб 1.0 [5, с. 9].

Виділимо основні можливості Веб 2.0:

1. *Можливість користувачам самим наповнювати сайти вмістом.* Користувачі самі можуть додавати до мережевого контенту³ щоденники, статті, фотографії, аудіо і відео записи, залишати свої коментарі, формувати дизайн своїх сторінок.

2. *Постійні посилання на опубліковані матеріали.* Важлива особливість, завдяки якій істотно зростає значення кожної дії і кожного слова, опублікованого в мережі. Завжди можна повернутися і подивитися на дії, які людина здійснювала у минулому. З'являється можливість відстежувати індивідуальні і групові історії поведінки. Це важлива функція для формування довготривалих відносин між людьми.

3. *Мітки як засіб вирішення класифікаційних завдань.* До кожної закладки її власник може додати назву, короткий опис і ключові слова, мітки-категорії, що полегшують процес подальшого пошуку.

4. *Візуалізація динамічних відносин, які існують між учасниками мережевих співтовариств, категоріями статей, окремими статтями, фотографіями, малюнками і медіа-об'єктами.* Завдяки візуальним сервісам можна розуміти і показувати користувачам відношення між серверами, статтями і навіть розумовими категоріями [5, с. 10].

² Мережна спільнота — група людей, яка проводить спілкування і спільну діяльність засобами мережних технологій.

³ Контент — будь-яке інформаційне значущє наповнення інформаційної системи (текст, графіка, медіа).

Соціальні сервіси Веб 2.0 — це сучасні засоби, мережеве програмне забезпечення, що підтримує групові взаємодії.

Ці групові дії включають:

- персональні дії учасників і комунікації учасників між собою;
- записи думок, замітки і анотування чужих текстів (Живий журнал, блог або ВікіВікі);
- розміщення посилань на інтернет-ресурси і їх рейтингування (Бобрдобр);
- розміщення фотографій (Флікр, Пікаса, Панораміо);
- розміщення книг (можливі ілюстрації) (Скрібд);
- відеосервіси (Ютьюб, Соціальна сага, відеоблог);
- компіляція на одній сторінці «збірної» з різних інтернет-сервісів;
- географічні сервіси (Земля Гугл, Вікімапія) і сервіси на їх основі (Панораміо — відображення фотографій Флікр на Картах Гугл, моделювання об'єктів в 3D (Скетчуп));
- обмін повідомленнями (месенджери, електронні RSS-розсилки, Скайп).

Соціальні сервіси і діяльність усередині мережевих співтовариств відкривають перед педагогічною практикою наступні можливості:

1) *Використання відкритих, безкоштовних і вільних електронних ресурсів.* У результаті розповсюдження соціальних сервісів у мережевому доступі опиняється величезна кількість матеріалів, які можуть бути використані з навчальною метою. Мережеві співтовариства обміну знаннями можуть поділитися своїми колекціями цифрових об'єктів і програмними агентами з освітою.

2) *Самостійне створення мережевого навчального вмісту.* Нові сервіси соціального забезпечення радикально спростили процес створення матеріалів і їх публікації в мережі. Нині кожен може не тільки дістати доступ до цифрових колекцій, але і взяти участь у формуванні власного мережевого контенту. Новий контент створюється мільйонами людей. Вони, як мурашки в загальний мурашник, приносять у мережу нові тексти, фотографії, малюнки, музичні файли.

3) *Освоєння інформаційних концепцій, знань і навиків.* Середовище інформаційних застосувань відкриває принципово нові можливості для діяльності, до якої надзвичайно легко залучаються люди, що не володіють ніякими спеціальними знаннями в галузі інформатики. Нові форми діяльності пов'язані як з пошуком у мережі інформації, так і зі створенням і редагуванням власних цифрових об'єктів — текстів, фотографій, програм, музичних записів, відеофрагментів. Участь у нових формах діяльності дозволяє освоювати важливі інформаційні навички — повторне використання текстів і кодів, використання метатегів і т.д.

4) *Спостереження за діяльністю учасників співтовариства.* Мережа Інтернет відкриває нові можливості для участі користувачів у професійних наукових співтовариствах. Цифрова пам'ять, агенти і мережа розширюють не тільки наші розумові здібності, але і поле для спільної діяльності і співпраці з іншими людьми [5, с.12-13].

Запропоновані форми використання Інтернету не можна вважати єдино можливими, проте вони цілком реальні для застосування в закладах освіти.

Найвідоміший проект Web 2.0 це Вікіпедія, Летописі, Заповікі.

Вікіпедія — вільна енциклопедія, що створюється спільними зусиллями користувачів. Вона працює за технологією «вікі» — це такий веб-сайт, структуру і вміст якого користувачі можуть спільно змінювати за допомогою інструментів, що надаються самим сайтом.

Вікіпедія — могутній ресурс, що самоорганізується. Вона поповнюється актуальною інформацією з максимально великою швидкістю і дозволяє будь-якому користувачу отримати доступ до найсвіжшої інформації. Це один з популярних довідкових ресурсів. Її розвиток можливий саме завдяки можливості редагування у разі знаходження неточності, друкарської або фактологічної помилки.

Web 2.0 надає унікальну можливість: в історії правки можна побачити попередні версії редагування і не погодитися з внесеними змінами, повернувши попередню версію.

Процес формування вікіпедії є дієвим інструментом самоорганізації читачів (користувачів

«жорстких» незмінних джерел інформації).

Необхідно також відзначити такий інструмент Web 2.0 як блоги.

Блог (Веб log, blog) — це Веб-сайт журнального типу, який дозволяє обмеженому колу користувачів (найчастіше це одна особа) розміщувати там свої дописи і надає читачам можливість коментувати кожен допис. Блоги ефективно задовільняють потребу людини до самовираження, публічного висловлення власної точки зору, спілкування з людьми, які мають подібні інтереси [4, с. 86]. Блог — це інструмент багато в чому особистого професійного (або просто інформаційного) зростання і вдосконалення, який дає можливість самовираження і стимулює творчу активність. Найефективніше він зарекомендував себе як інструмент міжпрофесійного спілкування і як новинний (журналістський) ресурс.

Але блог також дозволяє знайти нового потенційного користувача.

Блог відрізняється від стандартного новинного сайту тим, що дозволяє підписатися на новинні потоки, що дає можливість не відвідуючи щодня сотні сторінок завжди бути в курсі інформації.

У зв'язку із зростанням добробуту населення і здешевленням фототехніки особливою популярністю нині користуються фото і відео сервіси, побудовані на технології Web 2.0 (наприклад, Flickr, Picasa, Panoramio). Користувач максимально легко може завантажити фотографії зі свого мобільного телефону (або іншого джерела) і поділитися ними зі всім світом. Він може виділяти на них об'єкти і описувати їх окремо, може позначати їх мітками (ключовими словами). Він також може надати це право іншим користувачам інтернету, і друзі або малознайомі люди залишають коментарі, замітки, підписуються на оновлення улюблених авторів і ін.

Сучасний потенційний користувач, що живе в епоху Web 2.0, — це людина, яка прагне інформації, живе в інтернеті, самовпевнена й амбіційна. Нинішні студенти мають вміння користуватися соціальними сервісами, а саме такими інструментами, як: написати повідомлення в блозі, виправити статтю у вікіпедії, розмістити фотографії і відеоматеріали в інтернеті, створювати інтелектуальні карти, користуватися різними пошуковими сервісами.

Web 2.0 надає великі можливості комунікації, але нині вже існують Web 3.0, Web 4.0, Проте необхідно, щоб прості навички користування соціальними сервісами успішно реалізовувались в сучасному суспільстві, стали простими, зрозумілими і доступними кожній людині.

Висновки. Таким чином, упровадження інформаційно-комунікаційних технологій є важливим завданням сучасної освітньої системи. Викладачі мають упроваджувати та інтегрувати інформаційно-комунікаційні технології в традиційну педагогічну практику, що може дати позитивні результати для навчання студентів, сприяти розвитку творчих і професійних навичок студентів, забезпеченню цілісності фундаментальної і професійної підготовки майбутніх педагогів у вищих навчальних закладах, професійній і практичній орієнтації отриманих ними теоретичних знань.

Література:

1. Игушева И. А. Информационно-коммуникационные технологии в современной начальной школе — Электронный ресурс. Режим доступа: http://school-russia.prosv.ru/info.aspx?ob_no=27022
2. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі / [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://osvita.ua/school/method/technol/6804/>
3. Інформаційно-комунікаційні технології / [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
4. Кадемія М. Ю., Шахіна І. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі : навчальний посібник / М. Ю. Кадемія, І. Ю. Шахіна. — Вінниця, 2011. — 220 с.
5. Патаракин Е. Д. Социальные сервисы Веб 2.0 в помощь учителю / Е. Д. Патаракин — 2-е изд., испр. — М: Интуит.ру, 2007. — 64 с.
6. Ставицька В.І. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті / В. І. Ставицька // Матеріали науково-практичної конференції / [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1103>

7. Шовкопляс О. А. Педагогічні рішення в системі дистанційної освіти Сумського державного університету / О. А. Шовкопляс, О. А. Литвіненко / [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.personal.sumdu.edu.ua/litvinenko/Pub/article.pdf>

У статті висвітлено використання інформаційно-комунікаційних технологій у системі освіти, їх переваги та недоліки, цілі; проаналізовано та охарактеризовано соціальні сервіси, виділено їх основні можливості у педагогічній практиці.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, соціальні сервіси.

В статье рассматривается использование информационно-коммуникационных технологий в системе образования, их преимущества и недостатки, цели; проанализированы и охарактеризованы социальные сервисы, выделены их основные возможности в педагогической практике.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, социальные сервисы.

The article deals with the usage of the Information and Communication Technologies in the education, their advantage and disadvantage, aims; the social services are analyzed and described, the main possibilities in pedagogical practice are selected.

Key words: Information and Communications Technologies, social services.

УДК 371.6

А.В. Яцишин
м. Київ, Україна

ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НАПН УКРАЇНИ — 15 РОКІВ ЗВЕРШЕНЬ У ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. П'ятнадцять років тому сталася знакова подія не тільки для Академії педагогічних наук України, а й для всієї держави — було засновано науково-дослідний Інститут засобів навчання. Нині це Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України.

Проникнення ІКТ у навчальний процес створює передумови для кардинального оновлення як змістово-цільових, так і технологічних сторін навчання, що проявляється у суттєвому збагаченні системи дидактичних прийомів, засобів навчання і на цій основі формування нетрадиційних педагогічних технологій, заснованих на використанні комп'ютерів [3]. Інформатизація освіти є наскрізним, усеохоплюючим напрямом інноваційного розвитку освітньої системи, вона спричинила суттєві зміни у системі навчання, виховання й освіти, зокрема, у змісті освіти, методах, засобах та технологіях навчання і виховання. У публікації В. Бикова [1, с. 35-36], наголошено, що формування в Україні інформаційного суспільства зумовлює як прямий його вплив на модернізацію освіти, так і опосередкований, пов'язаний із виникненням нового способу життя, зміни його якості. Швидкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, поширення нових методичних систем навчання створюють умови для необмеженого всіх суб'єктів навчання до електронних інформаційних освітніх ресурсів.

Створення і розвиток Інституту були зумовлені необхідністю реалізації нових завдань, що стоять перед освітою України, перед НАПН України і вимагають формування якісно нового навчального середовища, яке б відповідало сучасним освітнім потребам людини, стану і перспективним тенденціям науково-технологічного та соціально-культурного розвитку суспільства, новітнім досягненням психолого-педагогічної науки та освітньої практики в Україні та світі [2].

Звичайно 15 років для Інституту — це небагато, але за роки насиченої подіями історії свого існування ІТЗН НАПН України зміг домогтися визнання у загальноукраїнському та міжнародному масштабі.